

Kaupunginhallitus 02.05.2022 § 133

§ 133

Vuoden 2022 maaliskuun kuukausiraportti

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojavuo Pia

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi vuoden 2022 maaliskuun kuukausiraportin.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

1. Vuoden 2022 maaliskuun kuukausiraportti

Venäjän hyökkäys Ukrainaan heikentää rajusti tulevaisuuden näkymiä

Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuun 24. päivänä on muuttanut olennaisesti kuvaa Suomen lähivuosien talouskehityksestä. Sodan talousvaikutuksiin liittyy edelleen suurta epävarmuutta, koska vielä ei ole tiedossa sodan laajuutta eikä kestoja, tai minkälaisia talouspoliittisia toimia vielä otetaan käyttöön talousvaikutusten lievittämiseksi.

Energian ja raaka-aineiden hinnat ovat nousseet huomattavasti ja kiihdyttävät inflaatiota, ja taloudenpitäjien luottamus on heikentynyt edelleen epävarmuuden jatkuessa. Kulutus ja investoinnit kärsivät niin nousevista hinnoista kuin epävarmuuden kasvusta.

Valtiovarainministeriö arvioi kevään taloudellisessa katsauksessa, että Suomen kokonaistuotanto kasvaa keskimäärin 1,5 prosenttia ja kuluttajahintainflaatio kiihtyy 4 prosenttiin tänä vuonna. Koko vuoden 2022 kasvu on ns. kasvuperintöä edelliseltä vuodelta.

Reaktiona Venäjän hyökkäykselle Ukrainaan EU, Yhdysvallat sekä muut länsimaat ovat asettaneet talouspakotteita Venäjälle. Asetettujen pakotteiden seurauksena Suomen ulkomaankauppa Venäjän kanssa käytännöllisesti katsoen loppuu, mikä leikkaa Suomen talouskasvua eniten viennin ja teollisuustuotannon kautta. Maailmanmarkkina- sekä kuluttajahintojen nousun seurauksena BKT:n kasvu hidastuu kotitalouksien ostovoiman heiketessä ja yksityisen kulutuksen kasvun hidastuessa. Lisääntynyt epävarmuus siirtää

investointeja tulevaisuuteen. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2023 ja 1,5 prosenttia vuonna 2024.

Arvio perustuu oletukseen, että sota ei laajene Ukrainan ulkopuolelle vaan jäätyy Ukrainaan ja pakotteet, joita länsimaat ovat asettaneet Venäjälle ja Venäjä länsimaille, pysyvät voimassa nykyisen laisina pitkään. Jos sota tai pakotteet laajenevat, häiriöt Euroopan taloudessa ulottuvat syvemmälle eikä tuotanto Suomessa saavuta vuoden alun tasoa vuoden 2022 aikana. Keskeinen oletus talouden kannalta on, että raaka-aineiden ja energian saatavuus Venäjältä Eurooppaan häiriintyy, mutta ei keskeydy. Koronavirus ei ole poistumassa ja tartuntamäärien nousua voi tapahtua myös tulevaisuudessa. Ennusteessa oletetaan, että Covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi ei tehdä uusia rajoituksia, joilla olisi talousvaikutuksia.

Sodalla on valtavasti vaikutuskanavia Suomen kansantalouteen. Hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa myös julkisen sektorin menoihin ja tuloihin sekä kuntatalouteen. Vaikutukset näkyvät ensin valtion taloudessa määräraharatarpeina mm. puolustukseen, turvallisuuteen, varautumiseen ja maahanmuuttoon. Myös kunnille tulee kustannuksia varautumistoiminnasta, ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivien perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden järjestämisestä. Hallitus päätti Julkisen talouden suunnitelman yhteydessä, että ko. kustannukset korvataan kunnille täysimääräisesti.

Raaka-aineiden ja polttoaineiden hinnannousu kasvattaa myös kuntien palvelukustannuksia. Sota vaikuttaa myös julkisen sektorin verokertymiin, ensimmäiset vaikutukset kohdistuvat kulutus- ja yhteisöveron tuottoon. Työttömyyden kasvaessa vaikutukset näkyvät vähitellen myös kunnallisveron tuotossa ja työttömyyden hoidon kustannuksissa. Maaliskuun toteumassa ei sodan vaikutuksia ole vielä näkyvissä.

Maaliskuun tilanne

Espoon väestö oli helmikuun lopussa 298 000 asukasta, väestö on kasvanut 620 asukkaalla.

Työttömyys on laskusuunnassa mutta edelleen koholla. Työttömien osuus työvoimasta oli helmikuun lopussa 8,9 prosenttia, vuotta aiemmin 11,5 prosenttia ja ennen koronaa 2019 7,5 prosenttia. Työttömiä oli yhteensä 13 379. Pitkäaikaistyöttömiä oli 6 035, 500 enemmän kuin viime vuonna. Avoimia työpaikkoja oli ennätysellisen paljo 4 653 kappaletta.

Maaliskuun lopun tilanteessa **toimintatuottojen** arvioidaan ylittävän talousarvion noin 57 milj. eurolla. Valtio on sitoutunut korvaamaan koronasta aiheutuvat suorat kustannukset myös 2022, näitä arvioidaan kertyvän noin 44 milj. euroa. Lisäksi tulot ylittyvät sopimusrakentamisessa 5 milj. eur, hyvinvointialueelle tehtävän valmistelutyön laskutuksesta johtuen sekä ulkoisen projektirahoituksen noususta johtuen. Valtio on sitoutunut korvaamaan myös Ukrainalaisten tilapäistä suojelua ja turvapaikkaa hakeneiden kustannuksia, näistä ei ole vielä tehty arviota.

Ulkoisten toimintakulujen arvioidaan ylittävän 77 milj. eurolla mm. koronakustannuksista 44 milj. eurolla, työmarkkinatuen kuntaosuudesta 4,6 milj. eurolla, perhe- ja sosiaalipalvelujen palveluostojen ylittymisestä 7 milj. eurolla sekä vanhusten kotihoidon työvoimavuokrauspalveluista 4,5 milj. eurolla, Kaunialan lisäpaikkojen ostamisesta ja HVA valmistelusta aiheutuvista kustannuksista.

Toimintakatteen alijäämän ennustetaan toteutuvan noin 20 milj. euroa talousarviota heikompana. Ylitys kohdistuu pääasiassa hyvinvoinnin ja terveyden toimialaan ja tulee toteutuessaan vaikuttamaan heikentävästi Espoon saamaan rahoitukseen vuodesta 2023 alkaen.

Espolaisten osalta tulorekisteriin ilmoitettu palkkasumma tammi- maaliskuun osalta on 6 prosenttia ja eläketulot 3 prosenttia viime vuoden vastaavaa aikaa suurempi. Venäjän hyökkäyksen vaikutus ei näy vielä tulokehityksessä.

Kunnallisveroa on tilitetty 409 milj. euroa, 5,8 prosenttia viime vuoden vastaavaa aikaa enemmän. Valtiovarainministeriö on nostanut yhteisöveron tuotto-odotusta noin 550 milj. eurolla vuodelle 2022, korotus johtuu pääosin vuodelle 2021 tehdyistä ennakontäydennysmaksuista. Espoon tammi- ja helmikuun yhteisöverotilitykset sisälsivät ennakontäydennysmaksuja vuodelle 2021, yhteisöveroa on tilitetty 90 milj. euroa, 26,2 prosenttia enemmän kuin viime vuonna. Valtionosuuspäätöksen mukaan Espoon peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2022 on 67,7 milj. euroa ja veroperustemuutosten korvaukset 94 milj. euroa.

Maaliskuun lopun tilanteessa ei tehdä tulosennustetta talouden kokonaistilanteen epävarmuudesta johtuen. Työmarkkinaratkaisua ei ole tiedossa, kustannuskehityksestä ei ole arvioita, koronakorvausperiaatteita ei ole julkaistu ja venäjän aloittaman sodan vaikutuksia Espoon verotuloihin ja talouteen yleensä ei vielä pysty arvioimaan.

Ensimmäinen verotuloarvio ja tulosennuste laaditaan vuoden 1. osavuosikatsauksen yhteydessä. Samassa yhteydessä myös tarkastetaan valtuuston 8.12.2022 § 167 päätöksen mukaisesti hyvinvoinnin ja terveyden- sekä kasvun ja oppimisen toimialan käyttösuunnitelman tilanne, siltä osin, kuin lisätietoa toimintaympäristön muutoksista on saatavissa.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- KH-raportti 2022

Tiedoksi